

mondát, melyet a ceglédi nép Mátyás király nevéhez fűz. Lehet, hogy ez csak irodalmi úton került aránylag újabb korban a nép közé.

Mátyás kiráj korába vót egy némés embër, akinek évették a föggyit, mék hozzá a kutjabör is éveszett, amivé igazóhatta vóna magát. Ennek a zembërnek vót egy mamlasz, nyurga fija. Eccé aszonta neki a zapja: énnye fijam, ém má öreg vagyok, de té visszaszërészhetnéd a földünket, ha émenné a fekete sërégbe. Osztán ha kitüntetnéd magad, oszt a kiráj még akarna jutalmazni, kérjé kutjabört még egy nad darab földet". — A gyerek é jis mënt. Ahogy mëndégél, találkozik a kirájja, aki éty hintóba alszik. A hintó mellett lovagónak a testörjei. Mëkszólyttják a gyereket, hogy mit akar. Az émonygya, hogy katona akar lenni. Mínygyú egy lovat attak alá, de még jóformán fő sè üt, mán is lèvelette. A katonák kinevették, hogy katona akar lenni, csztán még a lovat sè tuggya mëgüni. A gyerek asztán csak gyalogossan lohót a hintó után. Eccé csak azon vették észre magukat, hogy kiesett a kerékszeg. A kapitá fűhófáhó kapkodott, hogy mos micsinájjon, hogy a kiráj fő në ébreggyën. Akkó ez a gyerek belegyukta a zújját a tengő végibe, osztán ot lohót a hintó mellett, mék csak a kiráj fő nem ébrett. Mikó a kiráj főébrete mék-kérdeszte tülle, hogy mit kíván. A gyerek csak kutjabört kért, mán éfelejtette, amit a zapja a szájába rágott.

Túri Károly.

NÉPNYELV ÉS NÉPHAGYOMÁNY.

Régi gyulai népdalok.

(Ma már javarészüket csak az öregek éneklék.)

1.

Repűjj, madár, repűjj naty Törökországba
Száj le jeggy rablegin börtönablakára,
Verd le ja vazsbikót kezirül-lábárul,
Dalójj, kis madárka ety szib barna jánrul.

Mom mek, hoty szeretem, mom mek, hogy imádom,
Nehiz rabságábül kiucsekír kiváltom,
Hogy írte örömet kódusbotra jutnék,
Midón nem láthatom, mekhalni se tudnék.

2.

Harangozuak a toromba,
Cinnádiba.
Mén a kisjány a templomba,
Cinnádiba.
Két szál kötő van előtte,
Maj megvesz a legíny írte,
Cinnádi, Cinnádi, Cinnádiba.

Mindig rovom idesanyám
 Cinnádiba.
 Hogy vínembert várt inhozzám
 Cinnádiba.
 Alig várom az ördögöt,
 Hogy elvigye a vín dögöt
 Cinnádi, Cinnádi, Cinnádiba.

(Gyula.)

Feljegyezte: *Implom József.*

Csikós betlehemezés.*)

Szerepelt benne két csikós; két angyal és egy juhász.

(A csikósok bő, ráncos gatyába, pitykés, piros lajbiba voltak öltözve. Ingük bornyúsájú volt. Oldalukra színes kendő volt kötve. Fejükön pörge kalap volt. Viseletüket sarkantyús csizma és karikásostor egészítette ki. — Az angyalok ruhája hosszú fehér ingből, aranyos süvegből és aranyozott fakardból állott. Ők vitték a templomalakú betlehemet. — A juhászon kifordított bunda és kucsma volt. Hatalmas bundaszőrbajusza, szakálla és szemöldöke volt. Kezében hosszú, görcsös botot vitt.)

I. csikós: Jó estét, jó urak, kik e házba laknak,
 Társaim kint vannak, kik szép csikósbetlehemmel járnak.
 Behívnám őket, mer igen nagyon fáznak,
 Mit teccik mondani ezen hírmondásnak?
 Szabad-i vagy nem?

(Ha be szabad menni, bejön a másik csikós is, meg a két angyal a betlehemmel. Eléneklik négyen a Csordapásztorok-at. Erre bejön a juhász is és ajándékot hoz a Jézuskának.)

I. csikós: Csikós vagyok, tágas puszták mezején,
 Ezer darab csikó ménest őrzök én.
 Amej csikót a ménesből kiváltok
 Felpattanok a hátára,
 Beváktatok Egerbe,
 Jó bort inni kedvemre.
 Korcsmárosné, parancsolom,
 Bort ide, bort ide a kupámba,
 Had' igyon ez a két csikós
 Búja-bámatában.

II. csikós: Hej, de mektecett nekem ez a csikósélet,
 Áldom is az Istent, hogy annak teremtetted,
 De én juhász-nem lennék semmi áron,
 Az apám se járt nagyfülű számáron.

I. csikós: Angyalok, angyalok, hány óra?

I. angyal: Ződ erdőbe zödre, féltizenkettőre.

*) Csupán a gyulai öregek tudnak róla. Metrikailag hibás. Első fele ismeretlen, második fele (az angyalok énekétől kezdve) Békésben, Biharban általános, több helyről feljegyezve. *Szerk.*